

קונטרס

אֵיךְ לְהִתְעַשֵּׂר

יגלה עצות נוראות ונפלאות איך לזכות
לעשירות דקדושה, ואיך להגיע למצב כזה,
שיהיה הכי מאשר בחיים.

בנוי ומיסד על-פי דברי
רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו
ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הגאון
הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגיס ליה
רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו
ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי
חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי
חסידי ברסלב
עיה"ק ירושלים תובב"א

קונטרס

אֵיךְ לְהִתְעַשֵּׂר

א.

עקר העשירות של האדם היא פשוטה להיות שמח בחלקו, ולזה זוכים על-ידי תקף האמונה הקדושה בו יתברך

בני ובנותי היקרים! עליכם לזכור, שהקדוש-ברוך הוא מנהיג את עולמו בחסד וברחמים, בצדק ובמשפט, וכל אשר קורה עם האדם — דבר גדול ודבר קטן, הכל מאתו יתברך. רואים בני-אדם, החושבים מחשבות "איך להתעשר", ואין איש שם על לב, שהעשירות מנחת אצל כל בר ישראל; כי באמת מי שזוכה לאמונה ברוחה ומזככת, לידע שהקדוש-ברוך הוא נמצא פה אתו, עמו ואצלו, זו העשירות הכי גדולה; כי באמת אם אדם היה

מכניס בדעתו, שהכל זה אלקות ואלקות זה הכל, ומה שהוא רואה ומה שהוא שומע ומה שמרגיש — הכל אלקות, אדם זה היה תמיד שמח. ולמה אנחנו רואים, שבני-אדם כל-כך עצובים, ממרמרים, שרויים בדכאון, עצבניים, כעסנים, רותחים, רבים זה עם זה, הכל בא מחמת שנגעלם ונסתף מהם אלקות; אם אדם יודע שהקדוש-ברוך הוא נמצא, ואין בלעדיו נמצא, ומתחזק באמונה פשוטה בו יתברך, מדבר אל הקדוש-ברוך הוא כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, וכל צרכיו מבקש ממנו יתברך, אדם זה שמח בחלקו, כמאמרם ז"ל (אבות פ"ק ד'): איזהו עשיר? השמח בחלקו. כשאדם מרצה במה שיש לו, זו העשירות הגדולה ביותר; כי אנו רואים במו עינינו, ישנם עשירים, שאין חסר להם מאומה, וכל תאוות העולם הזה יש להם: בתים רכבים, טירות, וכל מיני תענוגים, שיכולים לצייר בדעת, עם כל זאת בפנימיות לבבם הם עצובים מאד, אין להם שמחת החיים. עד שיש המון אנשים שאין חסר להם דבר, ומאבדים עצמם לדעת, רחמנא לישזבן. ולהפך — אנו רואים עניים, שבקשי יכולים לעבר את היום עם לחם צר, ואין להם פלום, מלאי חובות,

ואף-על-פי-כן הם תמיד שמחים ועליזים, מקדימים פני חברם בפנים שוחקות וכו', ממה זה בא? הכל בא מהדעת. כמאמרם ו"ל (נדרים מא.): אין עני אלא בדעת; מה זה עניות ומה זה עשירות? אם אדם דבוק בהקדוש-ברוך-הוא, אדם יודע שיש פה מנהיג לבירה, ומבטל עצמו לגמרי להקדוש-ברוך-הוא, הוא העשיר הכי גדול. ולהפך אם אין לו דעת, אינו מכיר את הקדוש-ברוך-הוא, אינו מבין שיש השגחה פרטית, שכל מה שעובר עליו — דבר גדול ודבר קטן זה ממנו יתברך, אשר זה העניות הכי גדולה. לכן אומרים חכמינו הקדושים (שם): 'דעת קניית — מה חסרת, דעת חסרת — מה קניית?!' אם אדם יש לו את הדעת האמת, שהיא (דברים ד, לה) "אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא אלקים אין עוד מלבדו", עם דעת זו — מה חסרת?! לא חסר לו דבר! כשיודעים, שהקדוש-ברוך-הוא נמצא פה אתנו, עמנו ואצלנו, וכל צרכינו אנו מבקשים ממנו, אין חסר לנו כלום! אבל 'דעת חסרת — מה קניית?!' אם אין לך הדעת הזו, אינך יודע מהקדוש-ברוך-הוא, נדמה לך כאלו הקדוש-ברוך-הוא עזב את עולמו, וכאלו הכל מתנהג על-ידי טבע, מקרה ומזל, אזי אתה

נעשה מתספּל, שבור, עצבני, וְרַב עִם כָּל אֶחָד, כִּי כִּלִּי נִדְעַת, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, אָדָם יָכוֹל לְאָבֵד עֲצָמוֹ לְדַעַת. וּבְמִיחָד כְּהַיּוֹם, אֲשֶׁר עוֹבֵר עַל בְּנֵי־אָדָם מֵהַ שְׁעוֹבֵר, וְהֵם שְׂבוּרִים וּרְצוּצִים, וְאִינֶם יוֹדְעִים מֵהַ לַעֲשׂוֹת וְהֵיכָן לְחַיּוֹת, בְּשַׁעַה שֶׁהַצַּדִּיק מְגַלֶּה לָהֶם — מָה אַתְּכֶם?! רַק תִּפְקְחוּ אֶת הָעֵינַיִם, וְתִרְאוּ נִפְלְאוֹת הַבְּרִיאָה, כְּמוֹ שָׂאוֹמֵר הַנְּבִיא (יִשְׁעִיָּה מ, כו):

”שָׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם, וּרְאוּ מִי בָרָא אֱלֹהִים?! אָדָם צָרִיף רַק לְהַגְבִּיחַ עֵינָיו מֵהַטָּבַע, מֵהַגְּשָׁמִיּוֹת, וְיִרְאֶה שֵׁישׁ פֹּה הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שֶׁמְנַהֵיג עוֹלָמוֹ בְּחֶשְׁבוֹן צָדֵק. וְלָכֵן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! בָּאוּ וּנְחִזּוּ בַתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְנִתְחִיל לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וּנְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, שֶׁיִּפְתַּח לָנוּ אֶת הָעֵינַיִם, כְּמֵאֲמָרָם ו”ל (שׁוֹחֵר טוֹב תְּהִלִּים קמו): אֵין לָךְ צַעַר כְּעוֹרוֹן עֵינַיִם; רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, אָדָם אֵינְנוּ רוֹאֶה — זֶה הַקְּלָלָה הַכִּי גְדוֹלָה, עַד שֶׁנִּדְמָה כְּמַת, וּכְמֵאֲמָרָם ו”ל (נְדָרִים סד): סוּמָא חָשׁוּב כְּמַת; הַכֹּל חָשׁוּף בְּעֵדוֹ, מְסֻפֵּן, אֵינּוּ רוֹאֶה כְּלוּם. וְכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֵין יוֹמָא עד): הַסּוּמָא אֵין לוֹ שְׂבַע. כָּל אֲשֶׁר אוֹכֵל, מְרַגֵּישׁ שֶׁהוּא אוֹכֵל קֶשׁ וְתָבָן, כִּי עָקַר הַשְּׂבִיעָה עַל־יְדֵי שְׂרוּאָה מֵהַ אוֹכֵל, וְאֵם אֵינּוּ רוֹאֶה, אֵין לוֹ שְׂבַע. וְאוֹמֵר עַל זֶה רַבְּנוּ

ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן עו), הסומא — מי שֶׁהוא סומא, וְאִינוֹ רוֹאֵה אֱלֻקוֹת, אֵין לוֹ שְׁבַע — הוא אֶף פַּעַם אִינוֹ מְרַצֶּה מַעֲצָמוֹ, תָּמִיד עוֹבְרִים עָלָיו מִשְׁבָּרִים וְגַלִּים, וְצָרִים וּמְרִים לוֹ הַחַיִּים, מֵאַחַר שֶׁאֵינְנוֹ רוֹאֵה אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאֵינְנוֹ מְרַגֵּשׁ אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְזֶה הַצַּעַר הֵכִי גְדוֹל שֶׁרַק יְכוּל לְהִיּוֹת לְאָדָם, כִּי כְּשֵׁשׁ לְאָדָם אֶל מִי לְפָנוֹת בַּעַת צָרָה — הוּא הֵכִי מְאֹשֵׁר. וְלִהְפֹךְ, כְּשֵׁאֵין לְאָדָם אֶל מִי לְפָנוֹת, הוּא הֵכִי אֲמֻלֵל. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים! אֲנַחְנוּ עִם יִשְׂרָאֵל, בְּנֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים יד, א): "בְּנִים אַתֶּם לַהוֹי"ה אֱלֹהֵיכֶם", בָּאוּ וְנַחֲזֹר אֶל אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים, בָּאוּ וְנִפְתַּח אֶת פִּינוּ וְנִדְבַר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲשֶׁר זֶה עָקֵר שְׁלֵמוֹת הַתְּשׁוּבָה, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַנְּבִיא (הוֹשַׁע יד, א): "שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹי"ה אֱלֹהֵיךָ, כִּי כִשְׁלֹת בַּעֲוֹנוֹךָ, קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל הַיּוֹי"ה". אֵיךְ זֹכִים לְשׁוּב בַּתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה? עַל-יְדֵי שֶׁמְדַבְּרִים אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. אִם הֵייתֶם יוֹדְעִים, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים, מֵה זֶה לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲזִי לֹא הֵייתֶם מִפְּסִיקִים לְדַבֵּר אֵלָיו יְתִבְרַךְ, כִּי כָל דְּבוּר וְדְבוּר בּוֹנֵה לְאָדָם אֶת הָאֱמוּנָה, אֶת הַבְּטָחוֹן הַעֲצָמִי, כִּי

יש לאדם אל מי לפנות, ובזה שאדם מתחזק באמונה פשוטה בו? תברך, זה מכניס בו שמחת החיים, כי זו שמחה הכי גדולה, שאני יודע שהקדוש-ברוך-הוא נמצא פה אתי, עמי ואצלי. תתארו לכם, אדם שחי בלי הקדוש-ברוך-הוא, איך מרים חזיו? ! אין לו כלום בחיים! אל מי יפנה בעת צרה? ! הרי עובר על כל אחד ואחד מאתנו בכל יום ויום פל מיני משברים וגלים, אין דבר כזה, שילך לאדם הכל ישר, אפלו הצדיקים הדבוקים בהקדוש-ברוך-הוא, יש להם עליות וירידות, אשר בודאי הירידות שלהם, לנו זו היתה המדרגה הכי גדולה, כמאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן לח), שהתנא אמר, שהוא נפל, הלואי והיינו במדרגה הכי גבוהה כפי שהתנא נפל, אף לפי בחינתו זו בחינת נפילה, אלא הקדוש-ברוך-הוא מתגלה, ואחר-כך מתכסה, ומתכסה ואחר-כך מתגלה, כי תענוג תמידי אינו תענוג, אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סג), שהצדיק תמיד מבקש ומחפש אחר גלוי אלקות, ורוצה להפלל לגמרי באין סוף ברוך הוא, ועולה מעלה מעלה מעלה, ואף-על-פי-כן הקדוש-ברוך-הוא תמיד נסתר ממנו. כי הקדוש-ברוך-הוא רוצה

להתגלות אליו יותר ויותר, והצדיק הוא הרחמן (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ז'), שרחמנותו לנשמות ישראל היא עד אין סוף, ורוצה שגם נשמות ישראל ירגישו אלקות כפי שהוא מרגיש, אזי לכל יהודי ויהודי שעובר עליו מה שעובר, מגלה לו את הקדוש-ברוך-הוא, ואומר לו: מה אתה ולמה אתה שבור?! למה לך להתיאש מחייך, כשהקדוש-ברוך-הוא נמצא ואין בלעדיו נמצא, ודבר גדול ודבר קטן הכל ממנו יתברך. ואף שאינך יכול להסביר את זאת, פי סוף כל סוף כשאתם חוטא, מחו מתקרר ומתבלבל, ומדמין דמיונות הבל, פי מי שחוטא, רחמנא לצלן, מחו מבלבל לגמרי, לבו עקם בעקמומיות ובקשיות, ואינו יודע מה ומי ואימת, ומפחד פחדים של הבל, מה זה יעשה לי, ומה אחר יעשה לי?! אבל תכף-ומיד כשאתם מדבק עצמו בהקדוש-ברוך-הוא, אזי איננו מפחד מאף אחד, וככל שאתם נכלל יותר באין סוף ברוך הוא וברוך שמו, ככל שאתם מחפש ומבקש ומוציא את הקדוש-ברוך-הוא, אזי הוא המאשר ביותר בחיים, והוא תמיד שמח. וזו העשירות הכי גדולה.

לזאת, בני ובנותי היקרים! כשאתם שואלים

"איך להתעשר"? זה על-ידי אמונה, אם תזכר
 לאמונה ברוחה ומזככת בהקדוש-ברוך-הוא, לידע
 שאינכם צריכים כלום רק אותו יתברך, ואתם
 רוצים לבטל עצמכם לגמרי אליו יתברך, אז אתם
 העשירים הכי גדולים. לזאת, אומרים חכמינו
 הקדושים (ירושלמי ספ"ה, ה, א): אין רוח הקדש שורה
 אלא על לב שמת. מהי רוח הקדש? שאדם מרגיש
 אלקות, עד שהצדיקים דבקים כל-כף בהקדוש-
 ברוך-הוא, שהם שומעים תמיד כרוזים מהשמים.
 אבל אי אפשר לזכות לזה, אלא על-ידי השמחה,
 שאדם תמיד שמח, ואף שדבר זה בא לו מאד מאד
 קשה, כי טבע האדם, שנמשך אחר העצבות
 והעצלות, מרב צרות ויסורים שעברו עליו בחיים,
 מרב המרירות והדכאונות והאכזבות שעברו עליו,
 עם כל זאת אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב',
 סימן כד), שאדם צריך למסר נפשו לזכות לשמחה,
 כי לא מגיעים לשמחה בנקל, ובפרט מי שחטא
 בחטאים מגנים, ובפרט כפי ירידת הדור הזה,
 רחמנא לישזבן, שהערכ-רב הפקירו את בנייהם
 ובנותיהם לנאוף, אשר החטא המגנה הזה של פגם
 הברית, מכניס באדם דפאון עצום, כמו שאומר
 רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קסט), שהחטא

הִזָּה הוֹרֵס אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי, וּמְכַנֵּס בּוֹ דְכָאוֹן, כִּי הִקְלִיֵּף הַמַּחְטָטֵת אֶת הָאָדָם נִקְרֵאת עַל שֵׁם יְלָלָה, שְׂמִכְנִיסָה בְּאָדָם עֲצָבוֹת, בְּעִבּוֹר זֶה קָשָׁה לְאָדָם לְהִיּוֹת שְׂמִיחַ, לְזֹאת מִי שְׂזוּכָה לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצָמוֹ שׁוֹמֵר בְּרִיתוֹ שְׁלֵא יִכָּשֶׁל. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! אַתֶּם שׁוֹאֲלִים "אֵיךְ לְהִתְעַשֵּׂר"? תִּתְחַזְקוּ בְּאִמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהֶאֱמוּנָה תְכַנֵּס בְּכֶם שְׂמִיחַת הַחַיִּים, שֶׁתִּשְׂמְחוּ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, שְׂזוֹ הַעֲשִׂירוֹת הַכִּי גְדוּלָה, וְאֵל תִּדְחוּ אֶת הַשְׂמִיחָה מִיּוֹם לְיוֹם, כְּמֵאֲמָרָם ו"ל (תְּנַחֲמוּא שְׂמִינֵי ב'): אֵיךְ הַשְׂמִיחָה מִמְּתַנֵּת לְאָדָם, לֹא כֹל מִי שֶׁשְׂמִיחַ הַיּוֹם שְׂמִיחַ לְמָחָר, הַיּוֹם הִזָּה תִּשְׂתַּדְּלוּ לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, אֲף שְׂעֵבֵר לְכֶם רַב הַיּוֹם בְּתַסְפוּל וּבְדְכָאוֹן וְכוּ', אֲבָל נוֹתְרוּ לְכֶם כְּמָה שְׁעוֹת עַד סוֹף הַיּוֹם, אֲזִי תִנְצְלוּ עִתָּהּ כֹּל רָגַע וְרָגַע, כֹּל דְקָה וְדְקָה שֶׁתִּחְשְׁבוּ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר כֹּל דְקָה שְׂאָדָם חוֹשֵׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, זֶה מְצוֹת עֲשֵׂה שֶׁל יְחִוּד הַיְיָ"ה בְּרוּךְ הוּא: "וְדַבַּקְתָּ בּוֹ", וּבְזֶה בְּעֲצָמוֹ נִכְלָל בּוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְאִיזוֹ עֲרֵכוֹת, אִיזָה זִיו, אִיזוֹ חִיּוֹת לְאָדָם, כְּשֶׁרָק חוֹשֵׁב מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! אֲף שְׂאֲנֵי יוֹדַע, שְׂעוּבֵר עֲלֵיכֶם מֵה שְׂעוּבֵר, וַיֵּשׁ לְכֶם צְרוֹת וַיְסוּרִים בְּבֵית, זֶה

מאשתו וזו מבעלה ושניהם מהילדים, זה מגופו, וזה משכנו, וזה ממנו, וזה מקרובי משפחתו, כי לא חסר יסורים וצרות, עם כל זאת, אין זו יצאה להמשיך אחר היסורים, אדרבה תכניסו את הקדוש-ברוך-הוא בתוך הבעיות והצרות שלכם, ואז תכנס בכם שמחה אמיתית, כשתדעו שהקדוש-ברוך-הוא צופה ומביט עליכם. לזאת אומרים חכמינו הקדושים (תענית ח.): כל השמח ביסורים הבאים עליו, מביא ישועה לעולם; כי בזה שאדם מודה, שכל מה שעובר עליו, זהו רק ממנו יתברך, בזה מביא ישועה; ולכן, בני ובנותי היקרים! אף שעבר עליכם מה שעבר — צרות ויסורים ומכאובים, בזה שתתחזקו באמונה פשוטה, ותדעו שהקדוש-ברוך-הוא נמצא ואין בלעדיו נמצא, בזה תמשיכו ישועה גדולה לכל עם ישראל. וחכמינו הקדושים אומרים (יומא פו:): בשביל יחיד שעשה תשובה — מוחלים לכל העולם כלו. יהודי אחד יושב בקצה העולם, וחוזר בתשובה שלמה אל הקדוש-ברוך-הוא, וממשיך את הקדוש-ברוך-הוא אליו, מדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, שח ומשיח את כל לבבו אליו יתברך, מוריד דמעות אל הקדוש-ברוך-הוא, מדבק עצמו באין סוף ברוך הוא, בזכות היהודי

הנה הקדוש-ברוך-הוא מוחל לכל העולם כּלוּ. לכן, בני ובנותי היקרים! למה לא תהיו אתם היהודי הנה, שמוריד את השכינה בעולם, שהקדוש-ברוך-הוא ימחל בזכותו לכל העולם כּלוּ. ואף שפּכּר עבר עליכם מה שעבר, ועדין עובר עליכם מה שעובר, עם כל זאת אין זו יצעה לפל ביאוש, אין זו יצעה להשבר, אלא ראו לשמח בנקדת היהדות שיש בכם, שזכיתם להברא מזרע ישראל, ולא נבראתם כגויי הארצות. ואנחנו עדים, אילו רוצחים אמות העולם, זה כּכּר אלפים שנה הורגים, רוצחים, שורפים, חונקים בכל מיני מיתות משנות ואכזריות את נשמות ישראל, השם יקם דָּמם, ואנחנו עם ישראל עם הספר, עם שתמיד רצו את השלום והאהבה, עם ישראל אף פעם לא רצו להרג את אף אחד, אלא תמיד נמשכו אל הקדוש-ברוך-הוא, אל התורה והמצוות, ואמות העולם באו והרגו אותנו בכל מיני מיתות משנות ואכזריות, ובזה בעצמו עלינו לשמח, שאין לנו שום חלק עם אמות העולם. ועליכם לזכר, בני ובנותי היקרים! שזוהי עקר העשירות, שאנו נבראנו מזרע ישראל. ואם אתם שואלים "איך להתעשר"? העשירות הכי גדולה, שאנחנו יהודים

מאמינים בהקדוש-ברוך-הוא; אשרי מי שמכנים דבורים אלו בתוך לבו, ואז טוב לו כל הימים, ועובר את זה העולם בטוב ובנעימים, ושום דבר לא יכול לשבר אותו, ומתמודד עם חיי היום יום, והוא שש ושמח בו יתברך, זוהי העשירות הכי גדולה בעולם.

ב.

עקר העשירות של האדם בזה העולם היא על-ידי קיום מצוות מעשיות דיקא בשמחה עצומה

בני ובנותי היקרים! עקר העשירות של האדם בזה העולם, היא רק על-ידי קיום המצוות, כשיהודי מקים מצוותיו יתברך, הוא הכי מאשר! כי כל מצוה ומצוה זהו צנור להמשיך את רוח חיות אלקות לעולם, כי הקדוש-ברוך-הוא ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ובתוך כל עלמין, והכל לכל זה רוחניות חיות אלקות, רק מחמת שחטאנו, העינים שלנו ערות, ואינן רואות רוחניות, אינן רואות אור, מרב חטאים אנחנו שבורים, רצוצים, מדפאים, עצבניים, מוציאים עצבנו בבית על האשה, או על הבעל, או על הילדים, או על

השכנים והידידים וכו', כי כשאדם אינו מרגיש את הקדוש-ברוך-הוא, הוא עצבני, הוא בכעס ורציחה, אינו יכול לשלט על עצמו, בשביל זה אומרים חכמינו הקדושים (פסחים טו:): כל הכועס, אם חכם הוא — חכמתו מסתלקת ממנו; הוא משגע לגמרי, הפעם הורג אותו לחלוטין. ואומר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן רמט), מהיכן בא פעם? מנאוף. ועד כדי כך, שאם הנואף יכולים להפיר על-ידי האף — על-ידי אש הפעס, הינו כשהוא כעסן ורגזן, ואינו יכול לשלט על עצמו, סימן שנפגם בברית, וברגע שאדם פגם בברית — פגם בדעת, ונעשה משגע לגמרי, כי נתבהלת ונתבלבלת דעתו. ולכן, בני ובנותי היקרים! "איך להתעשר"? אתם שואלים, התרוץ הוא — על-ידי קיום המצוות; כל מצוה ומצוה שיהודי מקיים, הוא מוריד את השכינה בזה העולם, כל מצוה ומצוה היא צנור להוריד את הקדוש-ברוך-הוא בזה העולם. לכן אומרים חכמינו הקדושים (ברכות נו:): אפלו ריקנין שפך, מלאים מצוות פרמון; הכי רחוק ונפול מלא מצוות. ולכן אל תתיאשו, בלכם מלאים מצוות, כל יהודי ויהודי מלא מצוות, וצריכים לכבד את כל יהודי, כי כל יהודי הוא חלק

אלוהים ממעל, ואף מי שנדמה לנו כגורע ביותר, יש לו המון מצוות. הבה נסתכל על המצוות שיש לעם ישראל, ישפּבַח שמו לעד ולנצח נצחים: מצוות מילה, מצוות ציצית, מצוות מזוזה, מצוות צדקה וכו' וכו'; כי כל יהודי ויהודי הוא בן אברהם, יצחק ויעקב, ובצבור זה הטבע של יהודי שהוא רחמן, יהודי אינו מסגל להתעלל בזולת, יהודי אינו מסגל להרג את הזולת, אלא אם נתערב בו איזה גיד של גוי, הדם שלו הוא דם של גוי, כי יהודי המאמין בהקדוש-ברוך-הוא, יהודי שעמדו רגליו על הר סיני, וקבל את התורה, הוא לא יהרג את אף אחד, לא יריב עם אף אחד, אם נמצא אחד שעושה רשעות לזולת, תבדקו היטב אם במשך הדורות המשפחה הזו לא היתה מערבת בין גויים, שהתבוללו בין גויים, כי יהודי טהור הוא רחמן. וזה הסימן של יהודי — אם הוא רחמן, ביטח, גומל חסדים, זה יהודי טהור. ולכן, בני ובנותי היקרים! "איך להתעשר?" על-ידי קיום מצוות מעשיות דיקא בשמחה עצומה. וזכרו אשר אומרים חכמינו הקדושים (סוטה ג): כל העושה מצוה אחת בעולם הזה, מקדמתו והולכת לפניו לעולם הבא; אדם עושה מצוה אחת בזה העולם,

וכבר שָׁכַח שֶׁעָשָׂה מִצְוָה, הַמִּצְוָה הוֹלֶכֶת לְפָנָיו
 תָּמִיד. מִכָּל שָׁפָן כְּשֶׁאָדָם זָכָה וְעָשָׂה צְדָקָה וְנָתַן
 לְעָנִי, שֶׁעָלָיו נֶאֱמַר (ישעיה נח, ח): "וְהִלֵּךְ לְפָנָיִךְ
 צְדָקָךְ", וְכִמְאֶמְרָם ו"ל (קדושין לט:): כָּל הָעוֹשֶׂה
 מִצְוָה אַחַת, מִיִּטְיָבִים לוֹ וּמֵאֲרִיכִין לוֹ יָמָיו וְנוֹחַל
 אֶת הָאָרֶץ; מִצְוָה אַחַת שֶׁמְקַיְמִים, מִמְּשִׁיכִים אֶת
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵלֵינוּ וְטוֹב לָנוּ. לָכֵן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי
 הַיְקָרִים! הִבֵּה נִתְחַזֵּק לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, שְׂזוּכֵינוּ
 לְהַבְרָא מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, שְׂזוֹ הַשִּׂמְחָה הַכִּי גְדוֹלָה,
 וְכִמְאֶמְרָם ו"ל (ויקרא רבה, פְּרָשָׁה לד, סִימָן ט'): לְמִדָּה
 תּוֹרָה דֶּרֶךְ אָרֶץ, כְּשִׂיְהִיָּה אָדָם עוֹשֶׂה מִצְוָה, יִהְיֶה
 עוֹשֶׂה אוֹתָהּ בְּלֵב שְׂמֵחַ. אַתֶּם יוֹדְעִים מַה זֶה מְזוּזָה
 עַל פֶּתַח הַבַּיִת? ! עֲלֵיכֶם תָּמִיד לְשִׂמְחָה וְלִרְקוֹד, שִׂישׁ
 לְכֶם מְזוּזָה כְּשֶׁרָה, כְּמֵאֶמְרָם ו"ל (עבודה זרה יא.):
 מִלֶּךְ בְּשַׂר וְדָם יוֹשֵׁב מִבְּפָנַיִם, וְעַבְדֵּי מְשֻׁמְרִים
 אוֹתוֹ מִבְּחוּץ, וְאֵלּוּ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִלֶּךְ מַלְכֵי
 הַמְּלָכִים, יִשְׂרָאֵל יוֹשְׁבִים מִבְּפָנַיִם, וְהוּא מְשֻׁמְרָן
 מִבְּחוּץ. וְלָכֵן עָלֵינוּ לְהִזְהַר מְאֹד בְּמִצְוֹת מְזוּזָה,
 כְּשִׂיְהוּדֵי זוֹכָה וּמְנִיחַ תְּפִלִּין בְּכָל יוֹם, הוּא מִתְעַטֵּר
 בְּכֹתֵר הַמְּלָךְ, וְאֵין עוֹד שִׂמְחָה כְּזוֹ כְּשִׂמְחָה שֶׁאָדָם
 מְנִיחַ תְּפִלִּין, נוֹתְנִים לוֹ רְשׁוֹת לְכַמֵּה דְקוֹת לְהִלְבִּישׁ
 כֹּתֵר הַמְּלָךְ, אֵיזוֹ זְכוּת? ! וְאִם זוֹכָה עוֹד וְעוֹד כְּמָה

דקות ללבש פתך המלך, איזו שמחה היא זו? ! לכן
 אומרים חכמינו הקדושים (מנחות מד): כל המניח
 תפלין — זוכה לחיים. בזה שאדם מניח תפלין,
 מרגיש את חי החיים הקדוש-ברוך-הוא בעצמו.
 וכן אומרים חכמינו הקדושים (שבת קנג): ושמן על
 ראשך אל יחסר — אלו תפלין; שמן זה דעת,
 שמן זה שכל, אם אדם מניח תפלין, נמשכת עליו
 דעת, נמשך עליו שכל, איזו שמחה צריכה להיות
 לנו, שאנו זוכים בכל יום להניח תפלין! בשביל
 זה אומרים חכמינו הקדושים (ברכות מז): איזהו
 עם הארץ? כל שאינו מניח תפלין! כמו-כן יהודי
 שזוכה להתעטר בציצית, איזו זכות היא זו?
 שנותנים לו הזדמנות להתעטר בכבוד המלך. עד
 כדי כך, שאומרים חכמינו הקדושים (ירושלמי ברכות,
 פרק א', הלכה ב'): וראיתם אתו — אתו זה
 הקדוש-ברוך-הוא; כשאדם זוכה ומסתכל על
 הציצית שיש בכבודו, הוא מסתכל על הקדוש-
 ברוך-הוא. לכן אומרים חכמינו הקדושים (מנחות
 מג): חביבין ישראל, שסבבם הקדוש-ברוך-הוא
 במצות ציצית בכדיהם; איזו שמחה צריכה להיות
 לנו שאנו לבושים בציצית כל היום, עד כדי כך
 שאומרים חכמינו הקדושים (ספרי שלח): והייתם

קדושים — זו קדשת ציצית; שהציצית מוספת
 קדשה לישראל. וכן יש לנו תרי"ג מצוות —
 רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה,
 שעלינו לשמח מאד, שאנו זוכים לקיים רצונו
 יתברך; כי כל בר ישראל הוא שליח מהקדוש-
 ברוך הוא, וכזה שיהודי עושה מצוה, הוא מוציא
 את השליחות שלו. בשביל זה אומרים חכמינו
 הקדושים (שמות רבה, פרשה לט, סימן ו'): כְּשִׁיהוּדִי
 עוֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת, הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נוֹתֵן לוֹ
 מְלֶאכֶּה אֶחָד, עוֹשֶׂה שְׁתֵּי מִצְוֹת, נוֹתֵן לוֹ הַקְדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא שְׁנֵי מְלֶאכִים, עוֹשֶׂה הֶרְבֵּה מִצְוֹת, נוֹתֵן
 לוֹ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא חֲצִי מִחֲנֹהוּ. לְזֹאת, בְּנֵי
 וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! אַתֶּם שׂוֹאֲלִים "איך להתעשר"?!
 הִנֵּה יֵשׁ לְפָנֵיכֶם הֶרְבֵּה מִצְוֹת בְּכֹל יוֹם וַיּוֹם, מֵדוּעַ
 לֹא תַחֲזְרוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וּתְקַיְמוּ מִצְוֹתַי
 יתברך, שְׂאֵז תִּהְיוּ הַכִּי מְאֹשְׁרִים בְּחַיִּים, כִּי כָּל
 מִצְוָה וּמִצְוָה שְׂאָדָם מְקַיֵּם, יְכוּל לְשִׂמְחָה כָּל חַיּוֹ,
 אֲפֹלוּ אֵין לוֹ רַק מִצְוָה אַחַת, רְאוּי לוֹ לְשִׂמְחָה בְּכֹל
 יוֹם וַיּוֹם, מְכַל שְׂפֵן שְׂכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַתָּנוּ יֵשׁ לוֹ
 הַמוֹן מִצְוֹת. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! בְּאוּ
 וּנְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, כָּל מֵה שְׁעֵשִׂינוּ עַד כַּה,
 בְּאוּ וּנְתַחַרֵּט עַל זֶה, וּנְתַחֵל הַתַּחֲלָה חֲדָשָׁה, כִּי כָּךְ

אומר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן כו): אצל בני-אדם השכחה היא חסרון גדול. אדם אומר: "אוי, שכחתי", "אוי אינני זוכר" וכדומה; אומר רבנו ז"ל: אצלי השכחה מעלה גדולה מאד, כי תכף-ומיד כששכחתי, אני מתחיל התחלה חדשה. לזאת, בני ובנותי היקרים! אם אתם רוצים לזכות לעשירות אמיתית, תתחילו לקיים את המצוות. ובפרט מצוות שבת, כמאמר ז"ל (שמות רבה, פרשה כה, סימן טז): אמר להם הקדוש-ברוך-הוא לישראל, אם תזכו לשמור שבת, מעלה אני עליכם כאלו שמרתם כל המצוות שבתורה. ואם חללתם שבת, מעלה אני עליכם, כאלו חללתם כל המצוות; שבת כלולה מכל המצוות, לכן אנו רואים, שהערב-רב, שהתערבו בין עם ישראל, כי מי שמדבר פתוח נגד הקדוש-ברוך-הוא, איננו יהודי, איננו נשמה אלקית, זהו גוי שהתבולל משך כל הדורות בין עם ישראל, זה ערב-רב, כי יהודי שעמדו רגליו על הר סיני, ונשבע לקיים את המצוות, אף פעם לא ידבר נגד הקדוש-ברוך-הוא, אף פעם לא יתלוצץ ממצוות, ולא ידבר נגד כל הקדוש לעם ישראל. ואם רואים שאדם עושה ליצנות מהתורה ומהמצוות, בר מינן, סימן שאיננו יהודי. לכן

מאחר שהערב-רב רוצים לעקר מאתנו את השבת לגמרי, לעשותה יום חל, עלינו למסר נפש בשביל קדשת שבת, שאז מאיר הקדוש-ברוך הוא אורו בגלוי נורא מאד. לכן אומרים חכמינו הקדושים (תנחומא נח): כבוד שבת עדיף מאלף תעניות; הרי כשאדם חוטא, אומר האר"י ז"ל, הוא צריך לצום תעניות, אבל אנחנו מסכנים, מלאים עוונות ופשעים, אשר רק אנו יודעים והקדוש-ברוך הוא יודע עברנו, כמה חטאים חטאנו לפניו יתברך, ביודעין ובלא יודעין, כמה שטיות עשינו בחיים, כמה התלכלכנו בחיינו. ואם נעשה חשבון כמה תעניות אנו צריכים לצום על כל חטא וחטא, אפלו נחיה אלף או אלפים שנה, לא נוכל לגמר להתענות. והנה חכמינו הקדושים אומרים: כבוד שבת עדיף מאלף תעניות; בזה שאדם שומר שבת ומכבדה, זה עדיף מכל התעניות. לזאת, בני ויבנותי היקרים! הבה נקבל על עצמנו במסירות נפש לשמר שבת-קדש, כמובא בזהר (יתרו פח:), שכל ההשפעות טובות הבאות לאדם בששת ימי החל, באות בגלל שבת. לכן מי ששומר שבת, יקבל השפע בששת ימי המעשה, ויזכה לשפע דקדושה, לשמחת החיים. אל תלכו לקנות, חס ושלום,

בשבת, אל תחללו את השבת, כי המחלל את השבת, פוסק הרמב"ם (פרק ל' מהלכות שבת, הלכה טו), דינו כדין גוי, ויינו יין גסוף. באו ונחזור בתשובה על חלול שבת שחללנו עד כה, באו נתחיל משבוע זה לשמר שבת ולשמח עם השבת. ואמרו חכמינו הקדושים (שבת קיח:) על הפסוק (ישעיה נו, ב): "כל שומר שבת מחללו", אל תקרי מחללו, אלא מחול לו, שעל-ידי שאדם שומר שבת, הקדוש-ברוך-הוא מוחל לו על כל עוונותיו, וזו העשירות הגדולה ביותר, שאדם שומר שבת, כמאמרם ז"ל (בראשית רבה, פרשה יא, סימן א') על הפסוק (משלי י, כב): "ברכת הני"ה היא תעשיר" — זו ברכת שבת; לזאת, בני ובנותי היקרים! אתם שואלים "איך להתעשר"? עקר העשירות — כשזוכים לקיים מצוותיו יתברך, ושמחים בהן, וכמו שאומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כד): כשיהודי שמח במצוות, עולה למעלה מנפשו, רוחין ונשמתין, ומגיע לעולם האצילות בבחינת מטי ולא מטי, ומרגיש רוחניות, חיות אלקות. ה"ש תענוג גדול מזה, שאדם זוכה לראות אין סוף?! כשאדם זוכה לשמר שבת, אינו מסתפל על כל הסובב אותו, על כל הערב-רב המחללים

שבת, אלא שש ושמת שברוך הוא וברוך שמו, אין לו חלק אתם, אלא מאמין בהקדוש-ברוך-הוא ושומר שבת, זו עקר העשירות!

ג.

עקר העשירות של האדם בזה העולם, בשתמיד מדבר אליו ותברך, וכל מה שצריך הוא שופך שיח ותפלה רק לפניו ותברך.

בני ובנותי היקרים! עקר העשירות של האדם, שיש לו אל מי לפנות בעת צרה, ויודע את הכתבת למי לברח. מי מאתנו אינו מענין לדבר אף הקדוש-ברוך-הוא, לספר לו כל העובר עלינו, ולמה איננו עושים את זאת? פי אנו שרויים בחשך גדול, כמו שכתוב (בראשית יט, יא): "ואת האנשים אשר פתח הבית הכו בסגורים מקטן ועד גדול, וילאו למצא הפתח", אלו שחוטאים ונכשלו בעברות, נעלם ונסתר מהם הקדוש-ברוך-הוא, עד שאינם מוצאים את הדלת והפתח איך להכנס אל הקדוש-ברוך-הוא, בא רבנו ו"ל ואומר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן פד), שהפתח להכנס אל הקדוש-ברוך-הוא, זה הפה של האדם; אדם צריך

להרגיל עצמו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בשפת האם שלו. ומה אנו רואים? שהסמ"ך-מ"ם עושה כל מיני פעולות שבעולם להכשיל את בני-אדם, במקום להשתמש עם הפה לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, או לדבר עם בני-אדם מהקדוש-ברוך-הוא, לגלות ולפרסם לכלם, שיש אלהים חיים ומלך עולם, הוא מכשילנו בלשון הרע, רכילות וליצנות, זה מדבר על זה וזה על זה, שזהו הסמ"ך-מ"ם, שמסית ומדיח תושבי המקום זה כנגד זה וכו' וכו', כי כל פח הסטרא אחרא זה 'הפרד ומשל', כי אם יודע שיש אהבה ואחדות בין נשמות ישראל, אין לו מה לעשות. לזאת כל עבודתו של הסמ"ך-מ"ם, ימח שמו, לעשות פרודים. וכיצד עושה פרודים? על-ידי רכילות ולשון הרע, שאחד מדבר רע על השני; כי אדם אינו מדבר לשון-הרע אלא כשכופר בעקר; אם אדם יודע, שהקדוש-ברוך-הוא נמצא פה, מדוע ידבר על זולתו?! ולכן אומרים חכמינו הקדושים (ערכין טו:): כל המספר לשון הרע, מגדיל עוונות כנגד עבודה זרה, גלוי עריות ושפיכות דמים; כל-כף חמור אצלו יתברך לשון-הרע, כמו שאדם עובר על שלש העברות החמורות ביותר. פי בזה

שְׁמַדְבַּר רַע עַל הַזּוּלָּת, מְגַרֵּשׁ אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוא, פִּי צָרִיף לְהִיּוֹת פֶּה קְדוֹשׁ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוא, לְדַבֵּר מִהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוא, כִּי לָמָּה נִתְּנָנוּ לָנוּ פֶּה? אֵלָּא זֶהוּ צְנוּר קְדוֹשׁ לְהַמְשִׁיךְ אֶת הַשְּׂכִינָה בְּעוֹלָם, וְעַם הַפֶּה הַזֶּה הוֹלְכִים וּמְדַבְּרִים רַע עַל הַזּוּלָּת, וְאַחֲר־כֵּן אֹמְרִים: "אֲנִי יְהוּדִי טוֹב, אֲנִי עוֹבֵד ה', אֲנִי תַלְמִיד חָכָם", בְּשַׁעַה שְׂרַחֲמָנָא לִישׁוֹבֵן, הַפֶּה שֶׁלָּךְ מְלַכְלֵךְ, מְדַבֵּר עַל הַזּוּלָּת. אוֹי לְאָדָם שְׂאִינוּ נִזְהָר לְדַבֵּר רַע עַל חֲבֵרוֹ. לְכֵן אֹמְרִים עוֹד חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֲרִכִין טו:): כָּל הַמְּסַפֵּר לְשׁוֹן הָרַע, אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוא, אֵין אֲנִי וְהוּא יְכוּלִים לְדוֹר בְּעוֹלָם; הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוא בּוֹרֵחַ מִמְּנוֹ, וּמְסַלֵּק אֶת הַשְּׂכִינָה מֵאָדָם זֶה, וְאֲזִי הוּא הִכִּי אִמְלֵל, הִכִּי מְדַבֵּא, וּמִיִּסֵּר בִּיִסּוּרִים קָשִׁים. וְאֵין לָךְ עוֹד עֲנִיּוֹת מֵאָדָם שְׂאִינוּ מְרַגֵּישׁ אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוא. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! מֵאַחַר שֶׁנִּתְּנָנוּ לָנוּ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוא פֶּה, נִתְחִיל לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוא, וְאֵל יַחֲשֵׁב אָדָם, הָאֵם שׁוֹמְעִים אוֹתִי?! כִּי בּוֹדָאֵי וּבּוֹדָאֵי כָּל דְּבוּר שֶׁאָדָם מְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ — וְשָׁמַע וְנִתְקַבַּל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת כְּלָם. וְאֵם אָדָם הִיָּה יוֹדַע מַה זֶה תְּפִלָּה, כָּל הַיּוֹם הִיָּה מְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. אוֹמַר רַבֵּנוּ ו'ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א',

סימן סב): אם אדם היה יודע, שהקדוש-ברוך-הוא נמצא פה אתו ואצלו, ושוקד על שפתיו, תמיד היה מדבר אליו יתברך, אך מפני שאין אדם מאמין שהקדוש-ברוך-הוא נמצא פה אתו, עמו ואצלו, לכן מתרשל בתפלה. לזאת, בני ובנותי היקרים! הבה נתחיל מרגע זה לדבר אליו יתברך. ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא וירא א'): אמר הקדוש-ברוך-הוא לישראל, הווי זהירים בתפלה, שאין מדה אחרת יפה הימנה, והיא גדולה מכל הקרבנות, ואפלו אין אדם כדאי לענות בתפלתו, ולעשות חסד עמו, כיון שמרבה בתפלה — גענה! תשערו בנפשכם, הקדוש-ברוך-הוא אומר, אדם חטא כל-כף הרבה ואין לו שום תקנה לתקן את אשר קלקל, עם כל זאת אם בא עם לב נשבר, ומדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, מיד מקבלו. לכן אומרים חכמינו הקדושים (סנהדרין מג'): מי שדעתו שפלה, אין תפלתו נמאסת, שנאמר: "לב נשבר ונדכה אלהים לא תבוזה"; אצל הקדוש-ברוך-הוא מאד מאד חשוב לב נשבר. כשאדם בא בלב נשבר ומדבר אליו יתברך, איזה נחת רוח גורם?! לזאת, בני ובנותי היקרים! באו נתחיל עתה לקדש פינו, שזו הדלת להכנס אליו יתברך, וכל צרכינו נבקש

מִמֶּנּוּ יִתְבַרֵךְ. וּכְמֵאֲמָרָם וְ"ל (וַיִּקְרָא רַבָּה, פֶּרֶשֶׁה ל', סִימָן ג'): בְּדוֹרוֹת הַלְלוּ, שְׂאִין לָהֶם לֹא מְלֶךְ וְלֹא נָבִיא, לֹא כֹהֵן וְלֹא אוֹרִים וְתַמִּים, אִין לָהֶם אֵלָא תִפְלָה זֹו בְּלִבְד; אָמַר דָּוִד לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֵל תִּבְזֶה תִפְלָתָם! דָּוִד הִמְלִיךְ מִבְּקֵשׁ אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּשִׁיהוּדֵי יְדַבֵּר לִפְנֵיךְ, אֵל תִּבְזֶה תִפְלָתוֹ, אֵלָא תִקְבְּלֶהָ. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! בְּאוֹ וְנִשְׁמַח שְׂיֵשׁ לָנוּ זְכוֹת לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲשֶׁר מְלַאֲכֵי מַעֲלָה אֵינָם זוֹכִים לָזֶה. וְזֶה עֵקֶר הָעֲשִׂירוֹת שֶׁל בֵּר יִשְׂרָאֵל, שְׂיִכּוֹל לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַרֵךְ. לְזֹאת אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שׁוּחַר טוֹב תְּהִלִּים ק'): בְּשַׁעֲה שְׂאֲתָה עוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל, יֵהֵא לְבָבךָ שְׂמֵחַ, שְׂנֵאֲמַר: "עֲבָדוּ אֶת הַיְוִ"ה בְּשִׂמְחָה". זֹו הַשְׂמֵחָה הִכִּי גְדוֹלָה, שְׂיִהוּדֵי יִכּוֹל לְהִתְפַּלֵּל אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמְכַל שְׂפָן וְכָל שְׂפָן, כְּשִׁיהוּדֵי מְדַבֵּר עִם עוֹד יְהוּדֵי, מְחִזֵּק אוֹתוֹ, מְעוֹדֵד אוֹתוֹ, מְשִׂמַּח אוֹתוֹ, אֵיזוֹ שְׂמֵחָה הִיא זֹו?! וְזוֹ הָעֲשִׂירוֹת הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר — כְּשִׁיהוּדֵי מְחִזֵּק אֶת זוֹלָתוֹ. בְּאוֹ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, וְנִתְחִיל לְחִזֵּק זֶה אֶת זֶה, נַעֲקֵר מֵאֲתָנוּ אֶת הַגְּזֻעָנוֹת, אֶת הַשְּׂנְאָה וְהַקְּנָאָה שְׂיֵשׁ בֵּינֵינוּ, אֲשֶׁר בְּחֻשָׁי אָנוּ שׁוֹנְאִים אֶת פְּלוֹנֵי וְאֵלְמוֹנֵי וְכוּ', שְׂכָל רַגַע אָנוּ

עוברים על לאו של "לא תשנא את אחיך בלבבך", שזה הלאו החמור ביותר; כי להפך, יש לנו מצוות עשה של "ואהבת לרעך כמוך". הגיע הזמן שעם ישראל יתאחד יחד, נעזב את השטיות והרע, באו נחפש ונבקש ונמצא את הנקודות טובות שיש אצל כל יהודי ויהודי, כל יהודי הוא אבן טובה בכתר המלך. אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רי); ולכן עלינו לדון את כל יהודי לכף זכות, עלינו לקרב את כל יהודי, כי הוא בן של הקדוש-ברוך-הוא, ומי שאוהב את האבא, אוהב את הבנים, אומר הבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע, מה הסימן שאנו אוהבים את הקדוש-ברוך-הוא — אם אנו אוהבים את הזולת, ואם אנו מוכנים למסור נפשנו בשביל כל יהודי ויהודי, זה סימן שאנו מוכנים למסור נפשנו בשביל הקדוש-ברוך-הוא, והקדוש-ברוך-הוא ישפיע רוח דקדושה מכל העולמות, ונזכה לקבל פני שכינה.

תם ונשלם, שבה לאל בורא עולם!